

بررسی میزان اعتماد اجتماعی مردم به پلیس و عوامل مرتبط با آن در استان

ایلام ۱۳۸۸

دکتر فریدون کامران* اسلام احمدیان**

چکیده: در این مقاله تلاش بر این است نشان داده شود که مردم تا چه اندازه به پلیس اعتماد دارند و مهم ترین عوامل مرتبط با این اعتماد کدامند؟

از این رو ضمن مروری بر فضای مفهومی موضوع و نظریه های موجود، دیدگاه زومکا را برای تبیین مسئله برگزیدیم و برای تکمیل آن از نظرات جانسون، تونیس، زیمل و گافمن استفاده کردیم.

این تحقیق با روش پیمایشی به شیوه پنهانگر و ایستا و با استفاده از ابزار پرسشنامه اجرا شد. از بین افراد بالای ۲۰ سال ساکن در شهر ایلام، تعداد ۳۸۳ نفر با استفاده از فرمول کوکران و براساس روش نمونه گیری خوشه ای و نهایتاً تصادفی (محللات چالیمار، سعدی و بانبرز) انتخاب شدند. پس از جمع آوری اطلاعات و تایید روایی ابزار پژوهش توسط استادان، پایایی پرسشنامه نیز با آلفای کرونباخ در برنامه SPSS محاسبه شد. اطلاعات نهایی در سطح توصیفی با فراوانی، درصد و نمودار و بعد استنباطی با آزمونهای تحلیل واریانس یکطرفه، اتا، پیرسون و کندال تائو b تحلیل شد. یافته های تحقیق نشان می دهد که بین متغیرهای مستقل (احساس امنیت، خصوصیات فردی، دگرخواهی) با میزان اعتماد افراد به پلیس رابطه معنی دار و مستقیم و بین متغیرهای سن و تحصیلات با اعتماد نیز رابطه معنی دار و منفی وجود دارد.

کلید واژه ها: اعتماد اجتماعی، امنیت، دگرخواهی، خصوصیات فردی، مناسبات غیررسمی، وضعیت اقتصادی و پلیس

* عضو هیئت عملی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن F-kamran 2010@yahoo.com

** کارشناس ارشد رشته پژوهشگری علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

Ahmadian.eslam@yahoo.com

مقدمه

اعتماد، مهم ترین انگیزه ای است که افراد را به داشتن ارتباطات دو سویه یا چند سویه تشویق می کند. انسانها اعتماد می کنند تا ارتباط برقرار کنند، ارتباط برقرار می کنند تا این باور در ذهنشان ریشه کند که بدون همکاری، مشارکت و همفکری کاری از پیش نخواهند برد. حتی بسیاری از متفکران اجتماعی، اعتماد را حسی می دانند که منجر به تعاون و همکاری می شود و فقط در این حالت است که انسان در عین تفاوتها، قادر به حل مشکلات خواهد بود. اعتماد از مفاهیم کلیدی جامعه شناسی و از مؤلفه های حیاتی سرمایه اجتماعی و مهم ترین جنبه روابط انسانی است که زمینه مشارکت، همکاری و اتحاد میان اعضای جامعه را فراهم می کند. لذا اعتماد ضمن اینکه فعالیتهای داوطلبانه، نوآورانه و خلاق را بر می انگیزد، افراد را به تحرک در کارهای جمعی تشویق می کند. اعتماد کردن امکانات و فرصتهایی برای طرفین پدید می آورد که در صورت عدم آن، شاید آن امکانات و فرصتها به آسانی از دست برود. در واقع با اعتماد روابط جدیدی ایجاد می شود که قبلا وجود نداشته است. همچنین اعتماد دارای دو سطح فردی و اجتماعی است. سطح فردی بیشتر در جوامع سنتی مورد استفاده قرار می گرفت و محدود به سطح خانوادگی، محلی و خویشاوندی بود. اما با پیچیده شدن فناوری ارتباطات و صنعتی شدن جوامع، نیاز به اعتماد فقط به سطوح خانوادگی محدود نمی شود، بلکه از سطح جوامع کوچک فراتر می رود و کلیه سازمانها و نهادهای اجتماعی را در بر می گیرد، لذا با توجه به شرایط فعلی جامعه ما که در حال گذار از جامعه سنتی است و به سمت صنعتی شدن می رود، توجه به اعتماد در سطوح سازمانی و ملی از اهمیت بالایی برخوردار است.

طرح مسئله

گسترده گی و تقسیم کار اجتماعی در جوامع امروز باعث شده است خانواده بسیاری از کارکردهای خود را به نهادهای مدرن واگذار کند. یکی از این نهادها، نیروی پلیس است که حافظ جان، مال و نوامیس مردم و برقرارکننده امنیت در جامعه است. نیروی انتظامی گسترده ترین سازمان امنیتی است که بیشترین قابلیت دسترسی را برای شهروندان دارد و به فرموده حضرت علی (ع) "سپاهیان به فرمان خدا، رعیت را دژهای استوارند و والیان را زینت و وقار، دین به آنان ارجمند است و راههای گزند کار رعیت جز به سپاهیان قرار نگیرد". زیرا آنها اولین نیروهایی هستند که در صحنه های حوادث گوناگون حاضر می شوند و در ابعاد مختلف به

امدادرسانی و پاسخگویی به مردم می پردازند، بنابراین باید از ضریب اطمینان قابل قبولی برخوردار باشند (حسین بشکنی، ۸۶: ۲۱۰) و زمانی این امر محقق می شود و نیروهای پلیس نیز به اهداف خود خواهند رسید که حداقلی از اعتماد بین پلیس و مردم وجود داشته باشد. در این پژوهش نیز با توجه به اهمیت نقش و وظایف پلیس در برقراری امنیت و آرامش مردم، بر آن شدیم تا میزان اعتماد مردم به پلیس و عوامل مرتبط با آن را بررسی کنیم.

هدف از اجرای این تحقیق تعیین میزان اعتماد اجتماعی افراد بالای بیست سال به پلیس در شهر ایلام و شناسایی عوامل مرتبط با آن است، و هدف کاربردی آن، بالابردن سطح اعتماد متقابل بین آحاد جامعه و پلیس از طریق تغییر متغیرهای مرتبط و ارائه طریق به سازمان های انتظامی شهر برای بالابردن سطح اعتماد مردم به آنها و بالابردن احساس امنیت اجتماعی در شهر است.

چهار چوب نظری:

در فرهنگ لغت فارسی عمید، اعتماد مترادف با تکیه کردن، متکی شدن و کاری را با اطمینان به کسی سپردن آمده است (حمیدهاشمی، ۱۳۷۹: ۱۰۰) و در فرهنگ لغت فارسی معین، اعتماد مترادف با اطمینان، وثوق، باور و اعتقاد، تکیه کردن، متکی شدن به کسی و کاری را بی گمان به کسی سپردن آمده است (معین، ۷۷: ۳۲۰). اعتماد پدیده یا مفهومی ذهنی است و اندازه گیری آن بسیار مشکل است. همچنین اعتماد پدیده ای نسبی است، یعنی با قطعیت کامل نمی توان تعریف جامعی از اعتماد ارائه داد، چرا که بسته به موقعیتها، مکانها و زمانهای متفاوت، تعاریف متفاوتی از اعتماد می توان طرح کرد. با وجود این تاکنون متفکران اجتماعی تعاریف مفهومی بسیاری از اعتماد مطرح کرده اند که دارای تفاوت های زیادی است و همگی آنها در مورد تعریف وفاق ندارند. در ذیل به برخی از این تعاریف اشاره می شود:

کولبرگ^۱، اعتماد را پیروی از قواعد فوق فردی، قانونی و عمل بر طبق انتظارات دیگران می داند. دورکیم^۲، اعتماد را آرامشی می داند که حاصل زندگی مسالمت آمیز بشر در کنار همنوعانش در حالت صلح و به دور از هرگونه دشمنی و خصومت است. کلمن^۳، اعتماد کردن را به معنی قرار دادن منابع در اختیار کسانی که این منابع را برای استفاده خود اعتماد کننده یا هر دو به کار می برند، تعریف می کند. زیمل^۴، اعتماد را نوعی ایمان و اعتقاد افراد به جامعه

1. Kohlberg
3. Coolman

2. Durkheim
4. Simmel

می داند (گلابی، ۸۴: ۲۸). زتومکا^۱، اعتماد را کار آمدی عمومی در ایجاد توانایی برای همکاری، ارتباط، خلاقیت، تحمل، سرمایه اجتماعی و نظایر آن می داند (فاطمه گلابی، ۸۴: چ). به اعتقاد جانسون اگرچه اعتماد یک خصیصه شخصیتی نیست و جنبه‌ای از روابط است که مدام در حال تغییر است، رابطه مبتنی بر اعتماد واجد شرایط زیر است:

۱. صداقت ۲. صراحت ۳. سهمیم کردن ۴. تمایلات همکاری جویانه ۵. اطمینان (علی نظری، ۱۳۸۴: ۱۲).

لذا زمانی می‌توانیم بگوییم که فرد به دیگران اعتماد دارد که ویژگی‌های فوق را در رابطه خود با دیگران نشان دهد. در این مقاله برای سنجش اعتماد بین شخصی از این معرف‌ها استفاده شده است که دارای ویژگی‌های قابل مشاهده‌اند و برای روشن شدن مفهوم در زیر به تعریف آنها می‌پردازیم.

۱- صداقت: تطابق و هماهنگی میان اعمال و گفتار با اعتقادات و گرایش‌های درونی و تظاهر نکردن به رفتار یا گفتاری که به نظر شخص درست و مورد قبول نیست (اگر فرد حاضر باشد در هر شرایطی با دیگران صادق باشد یکی از نشانه‌های اعتماد او به دیگران به حساب می‌آید).

۲- صراحت: شرکت دادن دیگران در اطلاعات، عقاید، افکار و احساسات و... است، فرد از این طریق افکار، احساسات، ترس‌ها و تردیدهای درونی خود را با دیگران در میان می‌گذارد.

۳- سهمیم کردن: عرضه منابع و ذخائر (خصوصاً منابع و ذخائر اطلاعاتی) خود به دیگران، برای کمک کردن به آنها در نیل به اهدافشان.

۴- تمایلات همکاری جویانه: بیانگر این است که فرد می‌خواهد با دیگران برای رسیدن به یک هدف مشترک کار کند. این امر مستلزم هماهنگی فرد با اعمال دیگران است.

۵- اطمینان: تصدیق این امر است که طرف مقابل توانایی و شایستگی‌های لازم برای حل و فصل مطلوب مسائل کنونی خود را دارد (علی زمانی، ۸۷: ۱۲).

زیمل رابطه اجتماعی مسلط در جوامع مدرن را مبادله ای دانسته است که شکل خالص و اصلی‌ترین شکل همه کنشهای متقابل انسانهاست و در آن، منافع دنبال می‌شود؛ او می‌گوید پول یک پیمان است که به برکت آن مبادله محترم شمرده می‌شود. پول در صورتی بهترین کارکرد را دارد که افراد شدیداً اعتماد داشته باشند و در شرایطی که مردم در نظام اقتصادی

1. Sztomka
3. Openness
5. Cooperative intentions

2. Bonesty
4. Sharing
6. Confidence

اعتماد ندارند، به هیچ وجه نمی‌تواند کارایی داشته باشد. سهم اصلی زیمیل در مطالعه مذکور مشخص کردن ذات‌گرایی پول است. طبق نظر او، قدرت نمادین پول ذاتاً مربوط به چگونگی استفاده از آن، میل به خرج کردن، سرمایه‌گذاری و پس‌انداز کردن است (کازمی، ۸۱).

تونیس از جمله متفکرانی است که از اجتماع گمانشافت و گزلفاشفت سخن به میان آورده است. طبق نظر تونیس، اجتماع گمانشافتی در بسیاری از ابعادش شبیه یک خانواده بزرگ و گسترده است، به طوری که در آن روابط چهره به چهره است و ... ولی در گزلفاشفت آدم‌ها در روابط با دیگران تنها به دلایل صرفاً ابزاری وارد عمل می‌شوند، چرا که جستجوی سود و قدرت در انسان مدرن ذاتی است. براساس منطق تونیس، روابط مبتنی بر اعتماد تنها در گمانشافت وجود دارد. اعتماد غایتی است که درون متن اجتماعی و اقتصادی گمانشافت اتفاق می‌افتد. روابط مبتنی بر اعتماد و مردم قابل اعتماد، تنها در اجتماع طبیعی مشاهده می‌شود و نتیجه اراده‌ی طبیعی مبتنی بر احساسات و تمایلات طبیعی است (میتسال، ۱۳۸۰: ۵۸).

از نظر کنت و نیوتن اعتماد اجتماعی ارتباط گسترده و محکمی با متغیرهای عادی اجتماعی - اقتصادی و سیاست (درآمد، تحصیلات، طبقه، جنس، سن، نژاد، گرایشهای سیاسی چپ، راست، جایگاه شغلی و عضویت در تشکیلات داوطلبانه) ندارد، اما در برخی از تپه‌های اجتماعی گرایشهای بیشتری به آن یافت می‌شود. اعتماد اجتماعی در برندگان جامعه بیشتر از بازندگان دیده می‌شود. یعنی اعتماد اجتماعی بستگی ضعیفی به درآمد، تحصیلات بالا و جایگاه اجتماعی دارد و بیشتر در مردان میانسال و آنان که از زندگی و شغلشان راضی‌اند و به ملیتشان افتخار می‌کنند دیده می‌شود. آنهایی که در جامعه موفق‌اند، اعتماد اجتماعی بیشتری از خود نشان می‌دهند.

زومکا معتقد است که، به دلیل فرآیند جهانی شدن و تخصصی شدن نقشها و کارکردها و سبک‌های زندگی (که بیانگر تحقق انسجام ارگانیکی دورکیم در سطح بسیار بالاست)، همکاری در درون جوامع یا در کلیه سطوح محلی، ملی و بین‌المللی به صورت نیاز مبرمی در آمده است. به نظر وی احتمال دارد که اعتماد اجتماعی با مواردی نظیر جنسیت، قومیت و نژاد، مذهب، ثروت و تصورات قالبی و پیشداوریها ارتباط داشته باشد (علی‌زمانی، ۸۷: ۲۸).

به نظر جانسون اعتماد یک خصیصه شخصیتی ثابت و تغییرناپذیر نیست، بلکه جنبه‌ای از روابط متقابل است که مدام در حال تغییر است و هر آنچه فرد انجام می‌دهد، سطح روابطش را افزایش یا کاهش می‌دهد. شواهد زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد ابراز گرمی و محبت،

حسن تفاهم دقیق و گرایش های همکاری جوانه، حتی در مواردی که تضادهای لاینحلی بین افراد وجود دارد، باعث افزایش اعتماد در رابطه انسانی می شود (امیرکافی، ۷۵: ۸۸).
گافمن در نظریه های خود متغیرهای عمده ای را که در مورد اعتماد مطرح می شوند، به دو مرحله تقسیم می کند.

الف) مرحله اول مربوط به کنش متقابل نامتمرکز است و مهم ترین متغیرهایی که برای آن مطرح می شوند عبارت اند از حالت های چهره (شادی، اندوه، خشم، بیزاری، ترس و تعجب) اشارات و حرکات بدنی (به طور کلی آنچه مربوط به ارتباط غیر کلامی).

ب) مرحله دوم کنش متقابل متمرکز است که علاوه بر متغیرهای مرحله اول، متغیرهای دیگری نظیر موقعیت، ظاهر شخص، رفتار و منش او و همچنین هر آنچه را که مربوط به ارتباط کلامی است، دربر می گیرد (نورپور، ۸۵).

روش شناسی پژوهش

در علوم اجتماعی روشهای مختلفی برای تحقیقات علمی وجود دارد (مانند تحقیقات آزمایشی، مشاهده مشارکتی و ...) که هر محقق با توجه به موضوع مورد بررسی و شرایطی که در آن قرار دارد، یک یا چند شیوه را به صورت ترکیبی برای بررسی موضوع مورد مطالعه اش انتخاب می کند. در پژوهش حاضر نیز با توجه به موضوع مورد بررسی و نیز ویژگی های جامعه آماری، از روش پیمایشی به شیوه پنهانگر و ایستا استفاده شده است.

فرضیه های پژوهش

- بر مبنای نظریه های جامعه شناختی، فرضیه های زیر در این تحقیق مورد آزمون قرار گرفته اند.
۱. به نظر می رسد که، بین وضعیت اقتصادی و میزان اعتماد به پلیس رابطه وجود دارد.
 ۲. به نظر می رسد که، بین خصوصیات فردی افراد پلیس و اعتماد مردم به آنها رابطه وجود دارد.
 ۳. به نظر می رسد که، بین جنسیت با میزان اعتماد به پلیس رابطه وجود دارد.
 ۴. به نظر می رسد که، بین سن با میزان اعتماد به پلیس رابطه وجود دارد.
 ۵. به نظر می رسد که، بین تحصیلات با میزان اعتماد به پلیس رابطه وجود دارد.
 ۶. به نظر می رسد که، بین احساس امنیت مردم با میزان اعتماد آنها به پلیس رابطه وجود دارد.

۷. به نظر می‌رسد که، بین مناسبات غیررسمی افراد با میزان اعتماد آنها به پلیس رابطه وجود دارد.
۸. به نظر می‌رسد که، بین دگرخواهی افراد پلیس و میزان اعتماد مردم به آنها رابطه وجود دارد.
۹. به نظر می‌رسد که، بین اعتماد اجتماعی مردم به پلیس به تفکیک محلات شهری در ایلام تفاوت معنی داری وجود دارد.

شیوه جمع آوری اطلاعات پژوهش

برای گرد آوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق تعدادی از افراد با مدارک کارشناسی پژوهشگری علوم اجتماعی که در چند کار تحقیقی همکاری کرده بودند انتخاب و پس از توجیه مجدد، کار جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز را به همراه محقق در مدت یک هفته انجام دادند.

در پژوهش حاضر برای گردآوری اطلاعات مربوط به بخش نظری تحقیق از روش اسنادی و برای تهیه اطلاعات مربوط به بخش تجربی از روش میدانی استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها نیز پرسشنامه است. طراحی و تنظیم گویه‌های پرسشنامه مبتنی بر چهارچوب نظری (همانند تعاریف متغیرها و مقیاس‌های اندازه‌گیری) و شامل چند سؤال و گویه است. گویه‌ها به صورت چند گزینه‌ای بر روی طیف لیکرت و همچنین سؤالات بسته در مقیاس اسمی دو یا چند وجهی و باز، تنظیم شدند و در حد امکان در طراحی پرسشنامه ترتیب موضوعی رعایت شده است. برای تکمیل کار و تعیین روایی پرسشنامه، استادان مربوطه آن را بررسی کردند و این کار منجر به رفع ایرادهای پرسشنامه شد. پایایی آن نیز با استفاده از آلفای کرونباخ و در برنامه SPSS تعیین شد و نتایج آن بدین شرح است: اعتماد اجتماعی ۰/۸۰، احساس امنیت ۰/۷۲، مناسبات غیررسمی ۰/۷۹، خصوصیات فردی ۰/۷۸، دگرخواهی ۰/۷۲، وضعیت اقتصادی ۰/۸۱.

متغیرها و مقیاسهای پژوهش و تعریف عملیاتی آنها

متغیر	شاخص ها (معرف ها)	مقیاس سنجش
اعتماد اجتماعی	۱- صداقت (مطابقت رفتار با گفتار- راستگویی در رفتار- امانت‌داری - صداقت) ۲- صراحت (شیوایی کلام- به موقع بروز دادن احساسات- بجا منتقل کردن اطلاعات) ۳- سهیم کردن (غم دیگران خوردن- با دیگران همراه شدن- شرکت در شادی مردم) ۴- تمایلات همکاری جویانه (همرنگ جماعت بودن- همکاری کردن با دیگران- دارا بودن توانایی حل مشکل مردم) ۵- اطمینان (توانایی حل مشکلات- داشتن توان روحی و روانی مناسب- قدرت تصمیم‌گیری)	رتبه ای
وضعیت اقتصادی	۱-میزان درآمد خانواده یا شخص ۲- میزان هزینه خانواده	فاصله ای
خصوصیات فردی	۱- حالت‌های چهره ۲- حرکات بدنی ۳- موقعیت کاری فرد ۴- ظاهر و قیافه ۵- رفتار و منش فرد	رتبه ای
جنسیت	زن و مرد	اسمی
سن	تعداد سالهای زندگی فرد	فاصله ای
سطح سواد	بی‌سواد تا ابتدایی- راهنمایی- دبیرستان تا دیپلم- کاردانی تا کارشناسی- کارشناسی ارشد و بالاتر	رتبه ای
احساس امنیت	۱-برخورد قاطع پلیس با مجرمان ۲- حضور به موقع پلیس در محل جرم ۳- احساس آرامش مردم ۴- کاهش آمار جرائم و مجرمان ۵- کاهش میزان نا امنی در جامعه	رتبه ای
مناسبات غیررسمی	۱-خارج از محیط اداری درد دل کردن ۲- افراد را با اسم کوچک صدا زدن ۳- نشست و برخاست خانوادگی ۴- همراهی در کارهای ورزشی	اسمی
دگر خواهی	۱-ترجیح منافع جمعی بر منافع فردی ۲- برطرف کردن نیاز مالی دوستان ۳- مهیا کردن آرامش مردم	رتبه ای
اعتماد به تفکیک محلات	۱- محله بالای شهر ۲- محله پائین شهر ۳- مرکز شهر	رتبه ای

توضیحات: معیار سنجش میزان هزینه و درآمد خانوار از نوع مقیاس فاصله‌ای است و برای آزمون فرضیه‌ها مقیاسهای رتبه‌ای نیز به کمی تبدیل شدند.

جامعه آماری

هر گروهی که جامعه شناس می خواهد نظر، گرایش یا رفتارشان را بررسی کند، جمعیت یا جامعه آماری نامیده می شود. جامعه آماری این پژوهش کلیه مردم اعم از زن و مرد بالای ۲۰ سال ساکن در شهر ایلام هستند که در سال ۸۸ در این شهر ساکن بوده و در سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۸۵ در حدود ۱۰۴۸۶۲ نفر برآورد شده اند.

روش نمونه گیری

روش نمونه گیری مورد استفاده در این تحقیق ترکیبی از نمونه گیری خوشه ای و نمونه گیری تصادفی ساده است. ابتدا از روش نمونه گیری خوشه ای استفاده شد، در این روش تعیین نمونه متضمن انتخاب چندنمونه مختلف است و به گونه ای انتخاب می شوند که هزینه مصاحبه نهایی به حداقل برسد. براساس همین روش ابتدا شهرستان ایلام و نهایتاً خود شهر ایلام انتخاب و از میان محلات واقع در خود شهر، ۳ محله (چالیمار، سعدی، بانبرز) به شیوه تصادفی انتخاب شدند. سپس محلات فوق تقسیم بندی و به صورت تصادفی ساده، بلوکها، یا خیابانها و در آخر تعدادی از کوچه های آنها انتخاب شدند و در نهایت از طریق تمام شماری، پرسشنامه محقق ساخته در خانه ها توزیع و اطلاعات مورد نیاز جمع آوری گردید (کامران، ۸۸: ۱۴۸-۱۴۹).

نمودار نمونه گیری در شهرستان ایلام

- ۱- چالیمار (کوچه های داخل محدوده میدان دفاع مقدس تا میدان مخابرات و بلوار نماز تا آخر)
- ۲- سعدی (کوچه شهید بسطامی، یاری، سلیمان خاطر، شمشاد، کرمی، شکور)
- ۳- بانبرز (کوچه شهید دشتیار، رضایی، حاتمی لک، داوود آزادی و خ پروین اعتصامی)

روش برآورد حجم نمونه

روش تعیین حجم نمونه این پژوهش، فرمول برآورد حجم نمونه کوکران است که با ضریب اطمینان ۰/۹۵، تعداد ۳۸۳ نفر برآورد شد.

ابزار اندازه گیری داده ها

ابزار اندازه گیری در این پژوهش پرسشنامه ای است حاوی ۵۷ سؤال که به چند بخش تقسیم می شود.

بخش اول پرسشنامه شامل ۱۷ سؤال است که از سوال ۱ تا ۱۷ مربوط به متغیر وابسته، یعنی اعتماد اجتماعی است و با استفاده از طیف لیکرت و در مقیاس رتبه ای خیلی زیاد (نمره ۵)، زیاد (نمره ۴)، متوسط (نمره ۳)، کم (نمره ۲) و خیلی کم (نمره ۱) سنجیده شده است. بخش دوم (سوالات ۱۸ تا ۲۴) مربوط به متغیر مستقل، یعنی احساس امنیت است که سوالات آن با طیف لیکرت و در مقیاس رتبه‌ای به شیوه فوق، از خیلی زیاد تا خیلی کم مطرح شده اند. بخش سوم پرسشنامه (سوالات ۲۵ تا ۲۹) مربوط به متغیر مستقل، یعنی مناسبات غیررسمی است که سوالات آن با مقیاس اسمی دو وجهی به صورت بلی (نمره ۱) و خیر (نمره ۲) مطرح شده اند. بخش چهارم پرسشنامه (سوالات ۳۰ تا ۳۴) به خصوصیات فردی اختصاص دارد که سوالات آن با استفاده از طیف لیکرت و در مقیاس رتبه‌ای به شیوه فوق، از خیلی زیاد تا خیلی کم مطرح شده اند. بخش پنجم، از سوالات ۳۵ تا ۳۹، به متغیر مستقل دگرخواهی مربوط است و سوالات آن با استفاده از طیف لیکرت و در مقیاس رتبه‌ای و به شیوه فوق، از خیلی زیاد تا خیلی کم مطرح شده اند. بخش ششم، از سوالات ۴۰ تا ۴۳، به وضعیت اقتصادی پاسخگویان اختصاص دارد و سوالات آن به صورت باز و در مقیاس فاصله‌ای مطرح شده‌اند و نهایتاً سوالات ۴۵ تا ۵۷ به وضعیت خانوادگی، سن، جنسیت، تاهل، قومیت و... پاسخگویان اختصاص دارد.

واحد مورد مطالعه

واحد مورد مطالعه در این پژوهش، فرد است (افراد عادی شهر ایلام اعم از زن و مرد بالای ۲۰ سال) و شامل افرادی می شود که در سال ۸۸ در شهر ایلام ساکن بوده اند.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

اطلاعات به دست آمده پس از اجرای مراحل استخراج، کدگذاری، ورود اطلاعات به رایانه، با استفاده از رایانه و نرم افزار spss 11.5 پردازش گردید و برای نشان دادن اطلاعات به دست آمده در سطح توصیفی از جداول فراوانی، درصد و نمودار برای داده های کیفی و در آمار استنباطی از آزمون تحلیل واریانس یکطرفه، پیرسون، اتا و کندال تائو b برای تعیین و نشان دادن معنی داری رابطه بین متغیرها استفاده شده است.

یافته ها

جدول شماره ۱: آزمون فرضیه ها

R ردیف	آزمونها	R=ضریب همبستگی پیرسون	Sig = سطح معنی داری	α = سطح اطمینان	N= تعداد یا فراوانی
۱	آزمون همبستگی بین وضعیت اقتصادی مردم با میزان اعتماد اجتماعی آنها به نیروهای پلیس	۰/۰۷۷	۰/۱۵۱	۰/۰۵	۳۵۰
۲	آزمون همبستگی بین خصوصیات فردی افراد پلیس با میزان اعتماد مردم به آنها	۰/۱۳۲	۰/۰۱۰	۰/۰۱	۳۸۳
۳	آزمون همبستگی بین سن افراد با میزان اعتماد اجتماعی آنها به نیروهای پلیس	۰/۲۰۸	۰/۰۰۱	۰/۰۱	۳۷۸
۴	آزمون همبستگی بین احساس امنیت مردم با میزان اعتماد اجتماعی آنها به نیروهای پلیس	۰/۳۰۶	۰/۰۰۱	۰/۰۱	۳۸۳
۵	آزمون همبستگی بین دگرخواهی نیروهای پلیس با میزان اعتماد مردم به آنها	۰/۱۴۲	۰/۰۰۵	۰/۰۱	۳۸۳
۶	آزمون همبستگی بین مناسبات غیررسمی نیروهای پلیس با میزان اعتماد اجتماعی مردم به آنها	-۰/۰۱۱	۰/۸۳۰	۰/۰۵	۳۷۹

۱- نتایج به دست آمده در مورد سطر اول جدول فوق نشان می دهد که بین وضعیت اقتصادی افراد با میزان اعتماد آنها به پلیس رابطه معنی دار وجود ندارد. چون سطح معنی داری $0/151$ $\text{sig} =$ بزرگتر از سطح اطمینان یعنی مقدار α آلفا ($0/05$) است پس فرض صفر تأیید می شود، یعنی بین وضعیت اقتصادی افراد با میزان اعتماد آنها به پلیس رابطه وجود ندارد و فرض یک مبنی بر وجود رابطه بین وضعیت اقتصادی افراد با میزان اعتماد آنها به پلیس، رد می شود.

۲- نتایج به دست آمده درباره سطر دوم جدول فوق نشان می دهد که بین خصوصیات فردی افراد پلیس با میزان اعتماد مردم به آنها رابطه معنی داری وجود دارد. زیرا سطح معنی داری $0/10$ $\text{sig} =$ کوچک تر از سطح اطمینان یعنی مقدار α آلفا ($0/01$) است. پس همبستگی محاسبه شده در سطح $0/01$ معنی دار است و بنابراین فرض صفر در سطح $0/01$ رد می شود و با احتمال ۹۹ درصد می توان گفت که بین دگرخواهی افراد پلیس و میزان اعتماد افراد به آنها رابطه معنی داری وجود دارد.

۳- نتایج به دست آمده درباره سطر سوم جدول فوق نشان می دهد که بین سن افراد با میزان اعتماد آنها به نیروهای پلیس رابطه معناداری وجود دارد. زیرا سطح معنی داری $0/001$ $\text{sig} =$ کوچک تر از سطح اطمینان یعنی مقدار α آلفا ($0/01$) است. پس همبستگی محاسبه شده در سطح $0/01$ درصد معنی دار است و بنابراین فرض صفر در سطح $0/01$ رد می شود و با احتمال ۹۹ درصد می توان گفت که بین سن افراد با میزان اعتماد آنها به نیروهای پلیس رابطه معنی داری وجود دارد.

۴- نتایج به دست آمده در مورد سطر چهارم جدول فوق نشان می دهد که بین احساس امنیت مردم با میزان اعتماد آنها به نیروهای پلیس رابطه معناداری وجود دارد. زیرا سطح معنی داری $0/001$ $\text{sig} =$ کوچک تر از سطح اطمینان یعنی مقدار α آلفا ($0/01$) است. پس همبستگی محاسبه شده در سطح $0/01$ معنی دار است و بنابراین فرض صفر در سطح $0/01$ رد می شود و با احتمال ۹۹ درصد می توان گفت که بین احساس امنیت با اعتماد مردم به پلیس رابطه معنی داری وجود دارد.

۵- نتایج به دست آمده درباره سطر پنجم جدول فوق نشان می دهد که بین دگرخواهی افراد پلیس با میزان اعتماد مردم به آنها رابطه معنی داری وجود دارد. زیرا سطح معنی داری $0/005$ $\text{sig} =$ کوچک تر از سطح اطمینان یعنی مقدار α آلفا ($0/01$) است. پس همبستگی محاسبه شده در سطح $0/01$ معنی دار است و بنابراین فرض صفر در سطح $0/01$ رد می شود و

با احتمال ۹۹ درصد می توان گفت که بین دگر خواهی افراد پلیس با میزان اعتماد افراد به آنها رابطه معنی دار وجود دارد.

۶- نتایج به دست آمده درباره سطر ششم جدول فوق نشان می دهد که بین مناسبات غیر رسمی افراد با میزان اعتماد آنها به نیروهای پلیس رابطه معنی داری وجود ندارد. زیرا سطح معنی داری $\text{Sig}=0/130$ بزرگتر از سطح اطمینان یعنی مقدار α آلفا یعنی $(0/05)$ است. پس همبستگی محاسبه شده در سطح $0/05$ معنی دار نیست و بنابراین فرض یک در سطح $0/05$ رد می شود و فرض صفر مبنی بر عدم رابطه بین مناسبات غیررسمی افراد با میزان اعتماد آنها تایید می شود.

جدول شماره ۲: آزمون ضریب همبستگی بین جنسیت افراد با میزان اعتماد آنها به نیروهای پلیس

متغیرها	مقیاس	۱ تا Eta
اعتماد		۰/۱۴۹
جنسیت		۰/۳۹۱

نتایج جدول فوق نشان می دهد که بین جنسیت مردم و میزان اعتماد آنها به نیروهای پلیس رابطه معنی داری وجود ندارد. چون ضریب همبستگی اتا $\text{Eta}=0/149$ بیشتر از سطح اطمینان یعنی مقدار α آلفا $(0/05)$ است. پس فرض وجود رابطه بین آنها رد می شود.

جدول شماره ۳: آزمون همبستگی بین تحصیلات مردم با میزان اعتماد آنها به پلیس

ضریب همبستگی کندال	سطح معنی داری یعنی مقدار Sig	سطح اطمینان یعنی مقدار α	تعداد N
تاو b	مقدار Sig	آلفا	
- ۰/۱۵۷	۰/۰۰۱	۰/۰۱	۳۸۰

$\text{N}=380$ $\alpha = 0/01$ $\text{sig} = 0/001$ $\text{kendall tou-b} = -0/157$

داده های جدول فوق نشان می دهد که بین تحصیلات مردم با میزان اعتماد آنها به نیروهای پلیس رابطه معنی دار وجود دارد. زیرا سطح معنی داری $\text{sig}=0/001$ کوچک تر از سطح

اطمینان یعنی مقدار α آلفا ۰/۰۱ است. پس فرض یک تایید می شود، یعنی بین تحصیلات افراد با میزان اعتماد آنها به پلیس رابطه وجود دارد و فرض صفر رد می شود، البته این نوع رابطه از نوع رابطه منفی یا معکوس است.

جدول شماره ۴: آزمون همبستگی بین اعتماد اجتماعی مردم به پلیس به تفکیک محلات شهری در ایلام

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معنی داری
بین گروهی	۴۵۹	۲	۲۲۹/۵		
درون گروهی	۳۵۳۰/۱/۲	۳۷۹	۹۳/۱	۲/۴	۰/۰۸۶
کل	۳۵۷۶۰/۲	۳۸۱			

نتایج جدول نشان می دهد که تفاوت معنی داری بین اعتماد اجتماعی مردم به پلیس به تفکیک محلات شهری در ایلام وجود ندارد. زیرا سطح معنی داری $\text{Sig}(0/086)$ بزرگ تر از سطح اطمینان یعنی مقدار α آلفا (۰/۰۵) است. پس فرض صفر تایید و فرض یک رد می شود.

بحث و نتیجه گیری

- بین خصوصیات فردی افراد پلیس و اعتماد اجتماعی رابطه معنی دار و مستقیم وجود دارد، یعنی هرچه افراد خصوصیات فردی مطلوب تری داشته باشند (از قبیل ظاهر، قیافه، رفتار و منش...) اعتماد دیگران به آنها بیشتر جلب می شود و هرچه از این امر فاصله بگیرند به همان نسبت از میزان اعتماد اجتماعی کاسته می شود. رابطه معنی داری در این آزمون در سطح ۰/۰۱ است. این واقعیت با یافته علی نظری همخوانی دارد.

- بین سن افراد و اعتماد اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد. این امر حاکی از آن است که هرچه سن افراد کمتر باشد، میزان اعتماد آنها ضعیف تر خواهد بود و هرچه سن افراد بیشتر باشد، میزان اعتماد اجتماعی آنها افزایش می یابد. در این آزمون رابطه معنی داری در سطح ۰/۰۱ مورد تایید قرار گرفت. این واقعیت با نظرات کنت و نیوتن همخوانی ندارد.

- بین تحصیلات و اعتماد اجتماعی رابطه معنی دار و منفی در سطح ۰/۰۱ وجود دارد که نشان می دهد، هرچه تحصیلات افراد کمتر باشد، میزان اعتماد آنها بیشتر و هرچه تحصیلاتشان در

سطح بالاتری باشد، اعتماد آنها کمتر است. یافته‌های امیرکافی، محمودیان، علی زمانی و نظریه زتومکا تایید کننده تحقیق ماست و نظرات کنت و نیوتن با یافته ما همخوانی ندارد.

- بین احساس امنیت و اعتماد اجتماعی رابطه معنی دار و مستقیم در سطح ۰/۰۱ برقرار است. این امر بیانگر آن است که هرچه میزان احساس امنیت افراد در جامعه پایین تر باشد، میزان اعتماد آنها نیز کمتر است و با افزایش میزان احساس امنیت افراد در جامعه، میزان اعتماد اجتماعی آنها نیز افزایش می یابد. این واقعیت با یافته امیر کافی همخوانی دارد.

- بین دگرخواهی افراد و اعتماد اجتماعی رابطه ای معنی دار و مستقیم در سطح اطمینان ۰/۰۱ وجود دارد. یعنی هر چقدر میزان دگرخواهی افراد پایین تر باشد، میزان اعتماد نیز پایین تر است، ولی با افزایش میزان دگرخواهی، میزان اعتماد اجتماعی نیز افزایش می یابد. این واقعیت با یافته امیرکافی همخوانی دارد.

پس می توان گفت که رابطه متغیرهای مستقل (خصوصیات فردی، سن، تحصیلات، احساس امنیت و دگرخواهی) با متغیر وابسته اعتماد اجتماعی تایید شد.

- بین وضعیت اقتصادی و اعتماد اجتماعی رابطه معنی داری وجود ندارد. این امر با یافته های علی زمانی، زتومکا، کوثری، همخوانی ندارد، اما نظرات کنت و نیوتن با یافته ما همخوانی دارد.

- بین جنسیت و میزان اعتماد اجتماعی رابطه معنی داری وجود ندارد. یافته های امیر کافی و شکبیا با نتیجه ما همخوانی ندارد، ولی یافته علی زمانی، کنت و نیوتن با یافته ما همخوانی دارد.

- بین مناسبات غیررسمی با اعتماد اجتماعی رابطه معنی داری وجود ندارد. یافته کوثری و نظریه جانسون با یافته ما همخوانی ندارد.

- بین میزان اعتماد اجتماعی افراد به تفکیک محلات شهر ایلام تفاوت معنی داری وجود ندارد. یعنی رابطه معنی داری متغیرهای مستقل (مناسبات غیررسمی، وضعیت اقتصادی، جنسیت و میزان اعتماد به تفکیک محلات) با اعتماد اجتماعی در سطح آلفای ۰/۰۵ رد شد.

و در نهایت از مجموع ۳۸۳ نفر پاسخگویی این تحقیق، به ترتیب ۱۹/۸ درصد دارای اعتماد اجتماعی پایین، ۲۶/۸ درصد دارای اعتماد اجتماعی متوسط و در نهایت ۵۱/۵ درصد دارای اعتماد اجتماعی بالا هستند. در پایان نتایج پژوهش حاکی از آن است که هدف کلی و اساسی تحقیق یعنی بررسی میزان اعتماد افراد بالای ۲۰ سال به پلیس و عوامل مؤثر بر آن تحقق یافته است.

همخوان نبودن نتایج بعضی از فرضیه های تحقیق با نظر برخی از صاحب نظران شاید به دلایل

ذیل باشد.

۱. متفاوت بودن ویژگی‌های جامعه آماری این صاحب نظران با جامعه آماری تحقیق حاضر.
۲. ضعف پرسشگران پژوهش حاضر در زمینه توجیه پاسخگویان .
۳. همکاری نکردن یا کوتاهی پاسخگویان در بیان مطالب: در قسمت محدودیت‌های تحقیق بیشتر توضیح داده می شود.

در ادامه سعی می‌کنیم مهم‌ترین نتایج پژوهش را مورد تحلیل و بحث قرار دهیم. از آنجایی که این پژوهش عواملی از قبیل وضعیت اقتصادی، جنسیت، مناسبات غیررسمی، میزان اعتماد به تفکیک محلات ایلام، خصوصیات فردی، سن، تحصیلات، احساس امنیت و دگرخواهی مورد بررسی قرار گرفتند، ابتدا تأثیر وضعیت اقتصادی بر میزان اعتماد مردم به نیروهای پلیس تحلیل می‌شود. بین این دو متغیر رابطه معنی داری وجود ندارد و مهم‌ترین نتایج مولفه‌های آن بیانگر همبسته نبودن میزان درآمد و هزینه خانواده است. شاید یکی از دلایل این باشد که پاسخگویان میزان درآمد و هزینه واقعی خود را بیان نکرده‌اند.

در مورد تأثیر متغیر جنسیت بر میزان اعتماد مردم به پلیس، فرض مبتنی بر رابطه معنی‌دار بین این دو متغیر رد می‌شود. شاید دلیل رد رابطه این باشد که بیشتر مردم و نیروهای پلیس بومی هستند.

در مورد تأثیر مناسبات غیررسمی بر میزان اعتماد اجتماعی، وجود رابطه معنی‌دار بین این دو متغیر رد شده است. مهم‌ترین نتایج مؤلفه‌های آن می‌تواند بیانگر این موضوع باشد که مردم مایل نیستند با افراد پلیس صحبت شخصی یا سیاسی داشته باشند، یا مایل نیستند افراد پلیس آنها را با اسم کوچک صدا بزنند، همچنین با افراد پلیس نشست و برخاست شخصی یا خانوادگی ندارند، شاید یکی از عوامل چنین مسئله‌ای این باشد که نیروهای پلیس ساعت کار مشخصی ندارند و کارشان به دلیل تأمین امنیت، وقت و ساعت خاصی را نمی‌شناسد یا ممکن است به دلیل خستگی نتوانند با مردم نشست و برخاست شخصی یا خانوادگی داشته باشند و این امر باعث کاهش میزان اعتماد مردم به پلیس می‌شود.

در مورد متفاوت نبودن معنی‌دار میزان اعتماد مردم به پلیس به تفکیک محلات شهر باید گفت که شاید دلایل این باشد که در ایلام افراد فقیر و غنی کاملاً تفکیک نشده‌اند و تقریباً در هم آمیخته‌اند جز در محدودی از مناطق.

در مورد رابطه منفی متغیر تحصیلات با میزان اعتماد به پلیس باید گفت که هرچه تحصیلات افراد بالاتر باشد، اعتماد آنها کمتر است و این امر شاید ناشی از وضعیت خاص کشور بعد از انتخابات ریاست جمهوری باشد یا ممکن است افرادی که دارای تحصیلات عالیه هستند انتظار دارند که پلیس در برخورد با آنها شأن و منزلتشان را حفظ کند.

پیشنهادات

با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر، مواردی که به نظر نگارنده برای افزایش میزان اعتماد اجتماعی افراد مهم هستند، به عنوان راهکار به شرح زیر پیشنهاد می شود:

۱. همان گونه که ذکر شد، دگرخواهی در میزان اعتماد اجتماعی نقش مؤثر دارد و پایین آمدن آن باعث کاهش میزان اعتماد و نهایتاً فرسایش و کاهش سرمایه اجتماعی در جامعه می شود. سرمایه اجتماعی که به معنای گروهی از وابستگی‌های متقابل میان افراد است، موجب می شود که افراد یک جامعه به هم اعتماد کنند و به تشکیل گروهها و مجامع داوطلبانه بپردازند. لذا برای تقویت و افزایش اعتماد که از مولفه های سرمایه اجتماعی است، پیشنهاد می شود که افراد پلیس تنها به فکر منافع خود نباشند و عملکردشان صرفاً مبتنی بر تأمین این منافع نباشد، بلکه به اجرای کارهای جمعی در قالب گروهها و تشکل‌های داوطلبانه و غیرداوطلبانه بپردازند و این امر محقق نمی شود مگر در سایه پذیرش صداقت، صراحت، اطمینان کردن و معاشرت پذیری. بنابراین باید زمینه های گسترش شبکه ارتباطی بین مردم را فراهم کرد تا بدین ترتیب بده و بستان‌های عاطفی میان فرد و سایر اعضای جامعه صورت گیرد و با تشکیل گروهها و تشکل‌های جدید با هم همکاری کنند؛ از این طریق، روحیه همبستگی اجتماعی و اعتماد افراد به یکدیگر در جامعه افزایش می یابد و این همان چیزی است که جامعه ما با توجه به تغییرات چند سال اخیر (همچون افزایش جمعیت، دگرگونی زندگی از سنتی به صنعتی، تحولات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و...) بدان نیازمند است.

۲. با توجه به اینکه امنیت لازمه توسعه پایدار در تمام زمینه ها (اعم از اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی) است و در فضای مبتنی بر امنیت میزان اعتماد نیز افزایش می یابد، توصیه می شود که نیروهای پلیس هر چه بیشتر و بهتر امنیت را برای مردم فراهم کنند تا میزان اعتماد مردم به آنها افزایش یابد.

۳. پیشنهاد می شود که نیروهای پلیس در ملاءعام دست به خشونت نزنند و بر احساسات خود غلبه کنند. این امر موجب افزایش سطح اعتماد اجتماعی به پلیس و نیروهای آن می شود. هرچه میزان این اعتماد افزایش یابد، میزان همکاری مردم با پلیس بیشتر می شود.
۴. پیشنهاد می شود که نیروهای پلیس در تمام اماکن عمومی در سطح شهر حضور فیزیکی داشته باشند (هرچند هم محدود) مخصوصاً در خیابانهای شلوغ و مجاور مدارس دخترانه و... تا مردم نیز احساس آرامش کنند. این امر اعتماد عمومی مردم به این نیرو را در پی خواهد داشت.
۵. پیشنهاد می شود که نیروهای پلیس به محض مطلع شدن از وقوع جرم سریع در محل حضور یافته و در برخورد با مجرمان قاطعانه عمل کنند، چرا که این امر بر طبق نتایج به دست آمده از تحقیق موجب افزایش میزان اعتماد مردم به پلیس می شود.
۶. پیشنهاد می شود پلیس، در محل استقرار تلفن پلیس ۱۱۰ و اماکنی که برخورد بیشتری با مردم دارند، کارشناسان مجربتری را بگمارند که از روابط عمومی بسیار قوی، و شیوایی کلام برخوردار باشند.
۷. پیشنهاد می شود که نیروهای پلیس بیشتر به وضعیت ظاهر، قیافه و رفتار خود (اعم از استایل بدنی، آمادگی جسمانی، آراستگی ظاهر، نحوه برخورد، نحوه لباس پوشیدن، رفتاری آرام و...) توجه کنند، زیرا این امر بر اساس نتایج تحقیق سبب جلب اعتماد اجتماعی مردم می شود و در ادامه، اقتدار نیروی پلیس را در پی دارد.
۸. پیشنهاد می شود که پلیس با شفاف سازی و برخورد منطقی تر بیشتر برای جلب اعتماد افراد جوان و کم سن و سال تلاش کند تا درصد اعتماد مردم به پلیس افزایش یابد. چرا که جوانان در مقایسه با افراد سالخورده کمتر اعتماد می کنند. همین امر در مورد افراد تحصیل کرده نیز صادق است، به صورتی که افراد دارای تحصیلات دانشگاهی در مقایسه با افراد بی سواد یا کم سواد کمتر به پلیس اعتماد دارند. بنابراین پیشنهاد می شود نیروهای رده بالای پلیس با حضور فیزیکی در دانشگاهها و مدارس یا از طریق رسانه های جمعی مسائل را برای این افراد توجیه کنند، تا میزان اعتماد آنها افزایش یابد.
۹. پیشنهاد می شود که افراد پلیس هر چه بیشتر در جلسه های علمی دانشگاهی حضور یابند و با چاپ بروشور، مجله، کتاب، یا هر کار مکتوب دیگری که برای نیروی انتظامی امکان پذیر است، فعالیتهای خود را به اطلاع مردم برسانند تا مردم از تلاشهای شبانه روزی آنها مطلع

شوند. این امر موجب افزایش میزان اعتماد مردم به پلیس می شود. در ضمن می توان همین کارها را از طریق رسانه های همگانی نیز انجام داد.

۱۰. پیشنهاد می شود که کلاسهای توجیهی برای پرسنل پلیس در زمینه وظایف و مأموریت‌های این نیروها (از قبیل نحوه صحبت کردن، نحوه برخورد با مجرمین، نحوه آرایش ظاهر، شیوایی بیان، به موقع بروز دادن احساسات، احترام به حقوق دیگران، تسلط کافی بر قوانین خود نیرو و...) برگزار شود، چرا که افراد با گذراندن این آموزشها و به کار بستن آنها می توانند اعتماد اجتماعی مردم را در سطح بالایی به دست آورند؛ در این صورت همکاری و همیاری مردم با نیروهای پلیس افزایش می یابد و نتیجه امر نیز برقرار کردن هرچه بیشتر امنیت در جامعه است.

۱۱. پیشنهاد می شود که این تحقیق به تفکیک در معاونتهای فعلی نیروی انتظامی با جزییاتی بیشتر اجرا شود تا قسمتهایی که در جلب اعتماد بیشتر مردم سهم دارند، تشویق شوند و قسمتهایی که موجب سلب اعتماد اجتماعی مردم به پلیس می شوند، در زمینه ارتقای اعتماد، آموزش های لازم را ببینند.

۱۲. پیشنهاد می شود که نیروهای پلیس بر احساسات خود غلبه کنند و همیشه خشک و بی روح نباشند، یعنی در مواقع لازم قاطع (مثلاً در ارتباط با رفتارهای انحرافی) و در زمان مناسب رئوف و مهربان و گشاده رو همچون یک پدر باشند (مثلاً در مجاورت مهدهای کودک یا در برابر افراد مظلوم)

۱۳. در پایان به محققان عزیز پیشنهاد می شود شبیه این تحقیق را در سایر ادارات و سازمانها انجام دهند.

محدودیت‌های تحقیق

۱. بی اطلاعی از اهمیت و ارزش تحقیقات: هر چند در معرفی اولیه و حتی در شیوه تهیه پرسشنامه تمهیداتی برای کم کردن فاصله اجتماعی مردم با پاسخگویان اندیشیده شد، عده ای از پاسخگویان همچنان گاهی با شیوه ای منطقی از پاسخ دادن اجتناب می کردند، اما بیشتر آنها با میل و رغبت به پرسشها پاسخ می دادند و آن را با اهمیت می دانستند. به هر حال جامعه ما به دلیل فاصله بین حوزه فعالیت عملی و علمی در جامعه، فرمالیته بودن بسیاری از تحقیقات و شیوه رفع تکلیف عمل کردن و عدم دسترسی پاسخگویان و دیگران به پژوهشگران، هنوز به نتایج تحقیقات بی توجه است.

۲. هنگام مصاحبه و تکمیل پرسشنامه در بعضی از موارد که سؤالات حساس می شد، به ویژه سؤالاتی که مستقیماً به درآمد و نیروی انتظامی مربوط بود، به زعم اینکه در تهیه پرسشنامه اصول تنظیم این گونه سؤالات رعایت شده بود تا حتی الامکان فاصله اجتماعی پاسخگو و پرسشگر کم شود، ترس از مجازات و دلهره عاقبت پاسخگویی صحیح به این قبیل سؤالات با پاسخگویان همراه بود.

۳. اجرای مراحل کار در نیروی انتظامی، از قبیل تشکیل شورای پژوهشی برای تایید طرح، تأیید پرسشنامه و اجازه توزیع آن در بین پاسخگویان، از لحاظ زمانی خیلی به طول انجامید.

منابع فارسی

- امیرکافی، م. (۱۳۷۵). اعتماد اجتماعی و عوامل موثر بر آن. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی تهران. دانشکده ادبیات.
- امیری، م. (۱۳۷۴). پایان تاریخ و بحران اعتماد، باز اندیشه های فوکویاما. اطلاعات سیاسی، اقتصادی. شماره ۹۷. تهران.
- بشکنی، ح. (۱۳۸۶). چگونه می توان اعتماد مردم به نیروی انتظامی را افزایش داد. مجموعه مقالات سمینار ملی امنیت. مشارکت، جامعه. نیروی انتظامی خراسان. نشر حفیظ.
- پورمحمدی، ع. ا. (۱۳۷۹). اعتماد به تلویزیون و عوامل موثر بر آن. پایان نامه کارشناسی ارشد پژوهشگری. دانشگاه شهید بهشتی تهران.
- پرچمی، د. (۱۳۷۴). تعهد اجتماعی و عوامل موثر بر آن. پایان نامه کارشناسی ارشد. تونکس، ف. (۱۳۸۷). اعتماد و سرمایه اجتماعی. ترجمه دلفروز. چاپ اول.
- دواس. (۱۳۷۶). پیمایش در تحقیقات اجتماعی. ترجمه: هوشنگ نایی. تهران. نشر نی.
- زومکا، پ. (۱۳۸۴). اعتماد یک نظریه جامعه شناختی. ترجمه: فاطمه گلایی. انتشارات ستوده. تبریز.
- زاهدی، م. ج. (۱۳۸۴). بررسی اعتماد اجتماعی و عوامل موثر بر آن در بین ساکنان شهر زنجان. انجمن جامعه شناسی ایران. دور ششم. شماره ۴.
- صفدری، س. (۱۳۷۴). بررسی رضایت اجتماعی و عوامل موثر بر آن. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید بهشتی تهران.

- علیزمانی، ع. (۱۳۸۷). بررسی اعتماد اجتماعی دانشجویان به اساتید دانشگاه آزاد واحد ایلام. پایان نامه کارشناسی ارشد پژوهش. دانشکده علوم اجتماعی واحد رودهن.
- علی نظری، ن. ا. (۱۳۸۴). بررسی میزان اعتماد اجتماعی دانش آموزان مقطع راهنمایی و متوسطه استان ایلام به اولیاء مدرسه. طرح تحقیقاتی سازمان آموزش و پرورش استان ایلام.
- عباسی، م. (۱۳۸۴). بررسی جامعه شناختی عوامل موثر بر بیگانگی اجتماعی جوانان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران. دانشکده علوم اجتماعی.
- کلانتری، خ. (۱۳۸۷). پردازش و تحلیل داده ها در تحقیقات اجتماعی - اقتصادی. نشر فرهنگ صبا.
- کاظمی، ح. (۱۳۸۱). نقش اعتماد در رسانه های علمی و برخی عوامل موثر بر آن. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم اجتماعی. تبریز.
- کامران، ف. (۱۳۸۸). روش تدوین طرحهای پژوهشی - پروپزال نویسی. انتشارات استادیار.
- کامران، ف. نیک خلق، ع. (۱۳۸۶). روشهای تحقیق در علوم اجتماعی. انتشارات چاپخش.
- کوثری، م. (۱۳۷۷). بررسی تاثیر انسجام اجتماعی بر میزان مشارکت روستائیان استان خراسان در فعالیتهای عمرانی. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس. دانشکده علوم انسانی.
- گیدنز، آ. (۱۳۷۸). تجدد و تشخص. ترجمه ناصر موفقیان. تهران. چاپ اول. نشرنی.
- گیدنز، آ. (۱۳۷۷). پیامد مدرنیت. ترجمه محسن ثلاثی. چاپ اول.
- گودرزی، آ؛ دعاگویان، د. (۱۳۸۵). مبانی نظری ساختار پلیس و مردم. فصلنامه دانش انتظامی ۸.
- گروسی، س؛ میرزائی، ج. (۱۳۸۵). بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و احساس امنیت. طرح تحقیقی در شهرستان جیرفت.
- معین. (۱۳۷۷). فرهنگ لغت فارسی معین. جلد اول.
- میتسال، ب. (۱۳۸۰). اعتماد در جوامع مدرن کنکاشی در طول نظم اجتماعی. ترجمه ناصرالدین غراب. در نمایه پژوهش. شماره ۱۸.

- محمدی شکیبا، ع. (۱۳۷۶). بررسی عوامل موثر بر اعتماد دانشجویان به اشغال کنندگان پایگاه اجتماعی. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی.
- ملکی زاده، ا. (۱۳۷۴). بررسی نقش اعتماد متقابل مردم و حکومت در توسعه سیاسی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه امام صادق (ع) تهران.
- محمودیان، ح. (۱۳۶۹). بررسی میزان و علل مشارکت روستائیان در طرح‌های عمرانی سمنان. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس. دانشکده علوم انسانی.
- میرزایی، خ. (۱۳۸۸). پژوهش، پژوهشگری و پژوهشنامه نویسی. چاپ آزرخش. تهران.
- نورپور، ف. (۱۳۸۵). بررسی میزان اعتماد جوانان بین ۲۰-۳۰ سال شهر تهران و عوامل موثر بر آن. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه رودهن.
- ورسلی، پ. (۱۳۷۸). نظم اجتماعی در نظریه های جامعه شناسی. ترجمه سعید معیدفر. تهران. انتشارات بیان.
- هاشمی، ح. (۱۳۷۹). فرهنگ لغت فارسی حمید. چاپ سوم

منابع انگلیسی

- Giddens, A. (1992). The consequences of modernity british-library catalogoring in publication data.
- Sztompka, P. (). A sociological theory translated by: Fatima golabi (84).
- Sztompka, P. (1996). Trust and emerging democracy lesson from Poland international sociology. Versli: social discipline on sociological theories
www.fasleno.com/archives/000806.php